

Figura 1. Punts de recollida d'envasos estandarditzats establerts a la fàbrica de SEAT (esquerra), a la deixalleria fixa (centre) i a un establiment comercial (dreta). Font: Igualssom, 2021.

L'envàs estandarditzat, d'un litre i mig de capacitat, ha estat dissenyat amb unes característiques tècniques concretes per tal de facilitar la segregació en origen d'aquest residu. Addicionalment, a vegades l'envàs es lliura conjuntament amb un embut especial que permet separar els elements sòlids de l'oli vegetal usat i una bossa fabricada amb plàstic recuperat per a transportar l'envàs de forma còmoda i higiènica.

Figura 2. Disseny de l'envàs estandarditzat (esquerra), embut que filtra els sòlids que pugui contenidor l'oli vegetal usat (centre) i la bossa de transport de l'envàs (dreta). Font: Igualssom, 2021.

Actualment, amb la recollida d'oli vegetal usat, diverses associacions consoliden llocs de treball per a persones en risc d'exclusió social, la majoria de les qual són transportistes del residu, exceptuant Igualssom i Nou Verd, que també són gestors i punts de transferència, i que s'encarreguen d'efectuar el buidatge i rentat d'envasos estandarditzats.

Algunes d'aquestes associacions d'arreu del territori són:

CCAA	Entitat	Àmbit territorial que opera
CATALUNYA	Nou Verd SCCL	Alt i Baix Penedès, Garraf i Anoia
	APDIR	Vallès Occidental, Baix Llobregat Nord
	APINDEP	Vallès Oriental i Maresme
	Fundació Onada	Tarragonès
	Igualssom	Barcelonès, Baix Llobregat
	Laboris	Barcelona ciutat
	Solidança	Gavà
COMUNITAT DE MADRID	Afanias	Madrid ciutat
COMUNITAT VALENCIANA	Asprona	València ciutat

A continuació es presenten algunes de les entitats socials col·laborades en el projecte de recollida selectiva d'oli vegetal usat:

Associació de Persones amb Diversitat Intel·lectual de Rubí (APDIR)

L'entitat sense ànim de lucre declarada d'utilitat pública, es dedica a la inserció social de persones amb discapacitat psíquica. En aquest sentit, des de l'any 2012 impulsen la iniciativa RUBICLAC, que consisteix en efectuar la recollida de l'oli vegetal usat a través de l'envàs estandarditzat en centres educatius, establiments comercials i altres equipaments, per al seu emmagatzematge. Posteriorment, l'oli usat és venut a dues empreses gestores, Geoli i Ecovirea, per a la fabricació de biocombustible.

Concretament, tots els centres escolars (escoles i instituts) de Rubí, a través d'un acord amb l'Ajuntament, participen en la iniciativa, en línia amb els objectius del projecte escoles verdes. Això no obstant, cada centre ha adaptat l'activitat a les seves possibilitats, fent participis tant als alumnes com a les famílies, així com d'altres sectors associats a la comunitat educativa (menjador, neteja, professorat, etc.).

Figura 3. Punt de recollida d'oli vegetal usat establerts a un centre educatiu de Rubí en el marc del projecte Rubiclac. Font: APDIR, 2021.

Per altra banda, a la iniciativa també hi participen com a punts de recollida d'oli vegetal usat altres infraestructures, com equipaments públics (Ajuntament, biblioteques, centres cívics, etc.), el mercat municipal, ens privats (comerços, bars, centres culturals, etc.) de 13 municipis de l'àrea d'influència de Rubí.

Actualment, la neteja dels envasos estandarditzats es realitza en el Centre Especial de Treball de l'organització *Iguassom* ubicat a Sant Boi de Llobregat; tot i que també s'ha col·laborat amb l'entitat *Entrem-hi* (antiga Nou Verd) situat a Vilafranca del Penedès. En aquest context, en l'activitat de neteja actualment hi participen 5 persones.

Així mateix, recentment APDIR ha iniciat una col·laboració amb l'empresa gestora Geoli S.A., amb l'objectiu de contractar en un futur un percentatge de persones amb diversitat funcional per a realitzar la neteja dels envasos estandarditzats. En aquest sentit, a banda de l'objectiu ambiental i social, la finalitat de la iniciativa és impulsar l'habilitació d'un Centre Especial de Treball (CET) a Rubí, creant llocs de treball estables destinats als alumnes de l'Escola d'Educació Especial de Ca n'Oriol i ampliar-ho a altres persones discapacitades, preferentment residents a la ciutat.

Respecte a les campanyes de difusió, es realitzen de forma periòdica conjuntament amb Rubí Net, entitat encarregada del servei de prevenció i gestió de residus de l'Ajuntament de Rubí. En aquest sentit, es distribueixen fulletons informatius i envasos durant la participació en jornades i fires de medi ambient com, per exemple, la Fira del Dia de la Terra.

Figura 4. Punts informatius des d'on es reparteixen fulletons informatius i envasos estandarditzats per al foment de la recollida selectiva d'oli vegetal usat. Font: APDIR, 2021.

Entrem (Nou Verd SCCP)

Entrem-hi és una entitat creada a l'any 2000, de la qual són sòcies la cooperativa Nou Verd (impulsada l'any 1994 i composta íntegrament per persones amb trastorn de salut mental) i l'empresa d'inserció laboral de col·lectiu amb risc d'exclusió Nou Set (creada a l'any 1997).

Des d'Entrem es desenvolupen projectes sociolaborals que permeten millorar la qualitat de vida de les persones en situació de vulnerabilitat social, oferint un procés d'acompanyament professional en xarxa amb altres agents socials i econòmics del territori. Així mateix, cal destacar que a finals de 2020, Nou Verd i Nou Set van decidir transformar l'associació Entrem-hi en una cooperativa de segon grau amb el nom Entrem, Grup Cooperatiu d'Inserció Laboral.

Entre els serveis que s'ofereix per part de l'entitat es troba la recollida i gestió de l'oli vegetal usat de la ciutadania en general a través dels centres educatius i d'establiments privats pertanyents a l'hostaleria. En aquest sentit, es focalitzen en centres escolars, distribuint-se a cada alumne un envàs estandarditzat, facilitant el dipòsit de l'oli vegetal usat a les llars. Una vegada ple, l'alumne el retorna a l'escola lliurant-li un altre envàs de buit. Periòdicament, treballadors de la cooperativa Nou Verd recullen l'oli usat de les escoles, fent-se càrrec del buidatge, el transport, higienització dels envasos estandarditzats i valorització de l'oli usat. Mitjançant aquesta iniciativa s'han permès consolidar 4 llocs de treball per a persones amb necessitats especials i en risc d'exclusió dins la cooperativa.

Figura 5. Nau per al rentat dels envasos estandarditzats i gestió de l'oli vegetal usat de Nou Verd (actual Entrem), ubicada a Vilafranca del Penedès. Font: Igualssom, 2021.

Igualssom

Igualssom és un Centre Especial de Treball municipal dedicat a la inserció laboral de persones amb discapacitat psíquica i trastorn mental, essent la creació i manteniment de llocs de treball per aquest col·lectiu el seu principalment objectiu. Entre les seves funcions, des de 2007, està el prestar el servei de recollida d'oli usat domèstic a la ciutat de Sant Boi de Llobregat i municipis pròxims.

Actualment, l'entitat realitza el servei de recollida d'oli vegetal usat a diferents municipis del Baix Llobregat i Barcelonès a través de l'habilitació de 142 punts de recollida establerts en 14 municipis, dels quals aproximadament el 75% s'ubiquen en escoles, casals, instituts, centres cívics, antics quioscs transformats en minideixalleries i altres punts verds.

Actualment hi ha 3 persones encarregades d'efectuar l'operativa de recollida dels envasos estandarditzats plens i reposició d'envasos buits, així com del ser buidatge i rentatge a la nau habilitada.

Després d'efectuar la recollida, els envasos estandarditzats plens es duen a la nau habilitada per efectuar el seu buidatge, eliminant-se els sòlids presents de mida més gran amb sistemes de filtratge per decantació. Posteriorment, aquest oli usat es trasllada a un gestor de tractament (actualment Ecovirea), el qual mitjançant un procés tèrmic acaben d'eliminar els sòlids de menor mida i l'aigua presents en el producte, òptim per a la posterior transformació de l'oli vegetal usat en biodièsel.

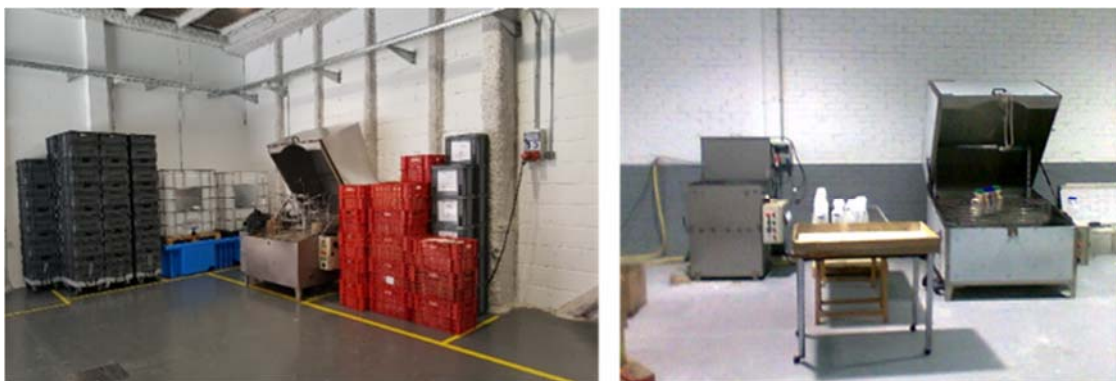

Figura 6. Maquinària per al pre-rentat, rentat general i rentat interior dels envasos "estandarditzats". Font: Igualssom, 2021.

Figura 7. Tanc de buidatge de l'oli vegetal usat (esquerra) i sistema de bombament i filtratge de l'oli usat (dreta). Font: Igualssom, 2021.

Es preveu que durant el present any 2021, es realitzi la incorporació d'un xip NFC a l'envàs estandarditzat per tal que a través d'un dispositiu mòbil es pugui conèixer la traçabilitat de l'envàs. Per exemple, es podran consultar els litres recollits d'oli vegetal usat i tenir accés a estadístiques per avaluar el rendiment de l'envàs, enllaços directes als punts de recollida establerts (centres educatius, equipaments municipals, empreses privades, etc.),

Figura 8. Incorporació del xip NFC a l'envàs estandarditzat. Font: Igualssom, 2021.

APINDEP

APINDEP Ronçana és una cooperativa de consum i usuaris de caràcter social i sense ànim de lucre i d'iniciativa social, creada l'any 2006 per afavorir l'accés a una vida laboral independent i de qualitat a persones amb discapacitat, facilitant el suport i recursos adients. Entre els

serveis es troba OLINET, un projecte de recollida d'oli de cuina usat a través d'envasos estandarditzats a Santa Eulàlia de Ronçana i municipis de la comarca del Vallès Oriental.

Figura 9. Mapa de la comarca del Vallès Oriental on es destaquen en gris els municipis participants actualment en el projecte OLINET. Font: APINDEP, 2020.

L'eix principal del projecte es desenvolupa als centres educatius, atès que la formació i conscienciació són els eixos principals del projecte.

En aquest sentit, s'han establert 90 punts de recollida, majoritàriament ubicats en centres educatius, i en centres cívics, casals d'avis, pavellons i empreses.

Actualment, el projecte dona servei a 22.617 habitants, recollint-se 1 tona mensual d'oli vegetal usat aproximadament, essent les escoles i els instituts els punts de recollida més rellevants degut a la seva fàcil accessibilitat, així com la seva repercussió a causa de l'efecte cascada que provoca a tota la comunitat educativa.

Actualment, els recursos humans que es destinen al desenvolupament del projecte són un responsable d'àrea, un monitor/xofer i dos operaris a mitja jornada variable segons producció.

Més informació

Associació de Persones amb Diversitat Intel·lectual de Rubí (APDIR)

Persona de contacte: Jordi Muntan

Contacte: rubiclac@apdir.org

Iguassom

Persona de contacte: Antonio Mérida

Contacte: amerida@iguassom.cat

APINDEP Ronçana SCCL

Persona de contacte: Eva Galván

Contacte: olinet.apindep@gmail.com

Entrem (Nou Verd SSCP)

Persona de contacte: Camilo Rahola

Contacte: crahola@entrem.coop

Entrem

Grup cooperatiu
d'inserció laboral

